WHITEPAPER DATAMEESTERSCHAP

De 7 Don’ts van Datagedreven Werken

Wat je absoluut wilt vermijden als je succesvol wilt zijn met data.

Voorwoord

Dit document is bedoeld voor organisaties die de stap willen zetten van ‘werken met data’ naar Datagedreven Werken. En die willen voorkomen dat hun datagedreven ambities stranden.

We leven immers in turbulente tijden. De opkomst van AI creëert ongekende mogelijkheden, maar legt tegelijkertijd één harde waarheid bloot: zonder betrouwbare data heeft AI geen enkel nut. Garbage in, garbage out.

Betrouwbaarheid begint bij grip op je data. En die grip krijg je niet vanzelf. Het vereist structuur, keuzes en leiderschap. Als jouw organisatie nog niet datagedreven werkt, is het nú tijd om een project ‘Datagedreven Werken’ op te zetten. En als je het doet, doe het dan in één keer goed: first time right.

Daar komt Datameesterschap om de hoek kijken – met als fundament de Data Diamant, een praktisch model met 7 facetten en 70 deliverables. Het helpt je om niet alleen de inhoud van een datagedreven project scherp te krijgen, maar ook de aanpak, het tempo en de betrokkenheid van alle mensen mee te nemen.

Maar zelfs met een goede project-inhoud kan een projectplan verkeerd uitpakken.

Daarom zijn deze 7 Don'ts cruciaal. Ze laten je zien waar het vaak spaak loopt – én hoe je dat voorkomt. Want alleen als je de valkuilen kent, kun je er met volle vaart overheen springen.

De 7 Don’ts in dit document komen voort uit veelvoorkomende fouten en valkuilen bij de transitie naar Datagedreven Werken. Ze zijn gebaseerd op tientallen jaren aan praktijkervaring, samengevat in het boek Datameesterschap, waarin overigens ook een setje van 7 Do’s is opgenomen!

Laten we erin duiken: de 7 Don’ts van Datagedreven Werken. Zitten er Don’ts bij die jij (h)erkent? Dan weet je wat je te doen staat!

Veel leesplezier,

Jeroen de Groot (Datameester)

Don’t 1 - Waait wel over die hype

“Datagedreven Werken? Is dat niet allang achterhaald? We gaan nu toch gewoon met AI aan de slag?”

Deze gedachte hoor ik steeds vaker. AI is hot – en ja, het is waanzinnig wat er allemaal kan. Maar wie denkt dat je zonder fundament succesvol AI kunt inzetten, komt bedrogen uit. AI zonder betrouwbare data, eigenaarschap en structuur is als een zelfrijdende auto zonder stuur, zonder wegenkaart, en zonder iemand die weet waarheen.
Toch zien we het vaak: organisaties die denken dat deze ‘datahype’ wel weer overwaait. Die wachten. Stellen uit. En ondertussen groeit de berg aan ongestructureerde, ongebruikte of risicovolle data.

❌ Waarom dit fout gaat:

- Je zet AI in op een rommeltje – met ‘garbage in-garbage out’ tot gevolg
- Dashboards die schitteren, maar die niemand vertrouwt
- Je mist strategische kansen omdat je niet écht weet waar je staat of heen moet

✅ Wat wél werkt:

- Maak Datagedreven Werken urgent. Laat je bestuur zien waar de risico’s liggen: denk aan privacy, compliance, desinformatie en reputatieschade.
- Begin met grip op je data. Start niet bij AI, maar bij de onderlaag: datakwaliteit, eigenaarschap, duidelijke definities. Je bouwt toch ook een huis op een fatsoenlijk fundament?!
- Pak één use case. Maak zichtbaar wat Datagedreven Werken oplevert in de praktijk.

Organisaties die AI serieus nemen, snappen dat dit niet losstaat van Datagedreven Werken – het bouwt er juist op voort.

Grip op je data als basis is geen luxe, maar noodzaak. Zonder goed databeleid en solide datagrondslag vergroot AI je fouten, versnelt het je blinde vlekken en verlies je de controle.
Laat je niet afleiden door hype-denken, maar aan het fundament dat nodig is om AI echt tot leven te brengen.

Niet later, maar nu. Later is te laat. Tegen die tijd heeft AI jouw organisatie allang ingehaald.

De workshops van Datameesterschap brengen je binnen enkele weken naar de startstreep van een gegarandeerd sterk project Datagedreven Werken (we geven zelfs 100% garantie).

Don’t 2 - Vastzitten in het negatieve

“Als je al wat over data hoort of leest, is het altijd gezeur en gedoe!”

Wie het nieuws volgt, krijgt al snel het gevoel dat data vooral ellende veroorzaakt: datalekken, privacy-issues, deepfakes, hacks, en nu ook nog AI dat banen overneemt. Je zou bijna vergeten dat data ook goud kan zijn!

Het is dan ook niet zo gek dat mensen ongemerkt negatief geprimed zijn als het over data gaat. Zeker als er in de eigen organisatie ook nog een geschiedenis ligt van mislukte dashboards, onbetrouwbare cijfers of projecten die zijn vastgelopen.

Die combinatie is gevaarlijk. Want wat begint als gezonde scepsis, verandert langzaam in cynisme. Data krijgt een reputatieprobleem. Elk nieuw initiatief wordt gefilterd door eerdere teleurstellingen: “We hebben het al zo vaak geprobeerd.” “De cijfers kloppen toch nooit.” “Dit wordt weer zo’n IT-feestje.”

Daar komt nog eens bij dat door de revolutionaire opkomst van AI, data beschouwd wordt als ‘oud nieuws’, niet meer nodig want we hebben toch AI. Niets is minder waar: vertrouwen in AI rust op betrouwbaarheid van data.

❌ Waarom dit negativisme fout gaat:
• Negatieve ervaringen worden de norm – en bepalen het verwachtingspatroon.
• Medewerkers sluiten zich af nog vóór het gesprek begint.
• De energie verdwijnt en de organisatie verliest de wil om opnieuw te proberen.

✅ Wat wél werkt:
• Erken het verleden. Spreek uit wat er is misgegaan – maar blijf er niet in hangen.
• Kantel het perspectief. Breng één positief voorbeeld in beeld waar data wél verschil maakte.
• Activeer de mensen die in kansen denken. Geef hen de ruimte.

AI maakt deze dynamiek nog scherper. Zonder goede basis en zonder vertrouwen, voelt AI als ‘de volgende teleurstelling’. Maar als je het nu goed aanpakt – met focus, eigenaarschap en grip op je data – dan wordt AI juist een vliegwiel.

Datagedreven Werken is geen herhaling van zetten. Het is een uitnodiging om het deze keer first time right goed te doen. Zeker als je het stappenplan uit Datameesterschap volgt.
Laat het negatieve rusten in het verleden.
Organiseer grip op je data als basis voor een AI gedreven toekomst.

Don’t 3 - Doel/Middel verwarring

“We moeten iets met AI, geen ontkomen aan!”

Dat is wat je tegenwoordig hoort in de bestuurskamer. Niet: “We moeten iets met Datagedreven Werken.” Terwijl dat wél is wat nodig is. Want zonder betrouwbare data, eigenaarschap en een helder doel, is AI vooral een black box die sneller foute antwoorden geeft.

AI legt het probleem van doel-middel verwarring genadeloos bloot: er is technologie, maar waarvoor precies? Er is data, maar is die wel betrouwbaar? Wat begint als ambitie, eindigt in algoritmes zonder de juiste input, dashboards zonder echte betekenis en rapportages zonder vertrouwen. Waar stuur je dan nog op?

❌ Waarom dit fout gaat:

• Er is geen scherp doel geformuleerd, dus hoe goed het middel ook is, het wordt nooit wat.
• Technologie-oplossing leidt, in plaats van het business-probleem.
• Er wordt gestuurd op ‘AI-blingbling’, niet op echte inhoud.

✅ Wat wél werkt:

• Stel eerst de waarom-vraag. Wat wil je oplossen of bereiken?
• Gebruik het continuüm van Datagedreven Werken (boek pag. 155). Bepaal waar je staat met Datagedreven Werken:
    - data als Hygiëne factor: je overleeft
    - data als Key enabler: je verbetert
    - data als Strategic asset: je innoveert

En pas op: AI maakt deze doel-middel verwarring groter én urgenter. Het verleidt organisaties tot middel-inzet, maar zonder doelbepaling. Tegelijk is het de kans om wél te kiezen. Want AI werkt pas als je weet waarvoor je het inzet – en dat begint met grip op data en heldere doelen.

Dus als je fan bent van AI dan zou het antwoord op de vraag “Als Datagedreven Werken de oplossing is, wat is dan het probleem?”.....moeten zijn: omdat dat de basis is voor effectieve AI.
In dat geval ben je goed bezig om twee redenen. De eerste is dat je inziet dat de basis voor effectieve AI ‘grip op je data’ is. En anderzijds ga je er dan ook echt voor zorgen dat die grip op de data er komt.

En als je niet aan de Datameesterschap wilt (!), dan zul je binnenkort wel móeten. Want de EU AI Act zal in werking treden vanaf augustus 2026. En die eist grip op je data!
Hierover in een aparte PDF en Masterclass binnenkort meer!

Don’t 4 - Te smalle definitie

“Wij doen al aan Datagedreven Werken hoor – we hebben een dashboard team."

Super, maar dan werk je met data, maar niet datagedreven! Een klassieker.

In veel organisaties wordt Datagedreven Werken versmald tot rapportages, Power BI, een datawarehouse of een paar analisten op de vijfde verdieping.

Maar als dat jouw definitie is, dan ben je aan het werken met data, maar niet datagedreven aan het werken. Dat is niet hetzelfde.

De kracht van Datagedreven Werken zit juist in de dubbele betekenis van ‘gedreven’:

- enerzijds staat het voor betrokkenheid, energie en eigenaarschap bij mensen.
- anderzijds betekent het: gestuurd door data – in besluitvorming, beleid en operatie.

Juist die balans maakt het verschil.

Te vaak wordt Datagedreven Werken geassocieerd met termen als datamanagement, datagovernance en dergelijke. In de Data Diamant van Datagedreven Werken die Datameesterschap heeft ontwikkeld, bestrijken deze termen nog niet eens de helft van de 7 facetten van het geheel. Datagedreven Werken is dus veel breder.

Het gaat ook over bijvoorbeeld hoe je data-eigenaarschap implementeert, of datakwaliteit, of hoe je een datacultuur inricht, hoe je de mensen enthousiast krijgt of hoe je hun datageletterdheid verbetert.

Een te smalle definitie leidt tot slechts een stukje implementatie van Datagedreven Werken, met name de ‘blauwe’ kant.

❌ Waarom dit fout gaat:

- Data blijft hangen bij ‘de specialisten’. De business voelt zich niet verantwoordelijk of betrokken
- De impact blijft beperkt tot dashboards zonder gedragsverandering.
- Je implementeert alleen maar de technische kant van Datagedreven Werken

✅ Wat wél werkt:

Werk de gehele Data Diamant van Datagedreven Werken uit.

- Laat zien dat Datagedreven Werken álle facetten raakt – en dat mens én techniek even belangrijk zijn.
- Betrek, vooral ook, de business.

In het tijdperk van AI is een smalle definitie nog riskanter. Dan krijg je algoritmes gebouwd op eilandjes – los van beleid, praktijk of context. AI die wel voorspelt, maar niet begrepen wordt. Die optimaliseert, maar niemand weet waarom.

Datagedreven Werken is breder dan datamanagement of datagovernance. Het is een breed business onderwerp en verandervraagstuk. Het is iets van iedereen. En pas als je het als geheel bekijkt – én als geheel organiseert – ga je echt verschil maken.

Te smal kijken = falen met voorbedachten rade.
Gebruik de volle breedte – en zorg dat iedereen meedoet.

Don’t 5 - Feestje van IT

“Datagedreven Werken? Oh, dan moet je bij IT zijn.”

Die zin is al honderd keer uitgesproken – en net zo vaak een valkuil gebleken. Want zodra je data positioneert als ‘technisch’, ben je het als organisatie kwijt. Dan wordt het een project van systemen, koppelingen en tools. Terwijl de échte waarde van Datagedreven Werken juist zit in hoe mensen betere keuzes maken met informatie. Dáár gebeurt het.

IT speelt een cruciale rol, absoluut. Maar niet als eigenaar van alle inhoud. Data gaat vooral ook over bedrijfsprocessen, klantbeleving, beleid en prestaties. En daar moet je mensen uit de business voor aan boord hebben. Managers, adviseurs, beleidsmakers – wie niet meedoet, blijft afhankelijk van dashboards die ze zelf niet begrijpen of vertrouwen.
Daarom is de Data Diamant van Datagedreven Werken opgebouwd met een balans tussen emotie en ratio, de mens en de techniek. Het is net zo goed een verandervraagstuk als een technisch verhaal dat je voor elkaar moet zien te boksen.

❌ Waarom dit fout gaat:

- Data blijft iets ‘technisch’ en dus op afstand.
- De mensen die er écht iets mee moeten doen, haken af.
- IT krijgt onterecht de schuld van alles wat misgaat.

AI versterkt dit effect. Want hoe complexer de technologie, hoe groter het risico dat de kloof tussen business en IT groeit. Als je daar nú geen grip op krijgt, loop je straks achter de feiten aan – en krijg je modellen die beslissen over processen die niemand meer snapt.

✅ Wat wél werkt:

- Zet data neer als bedrijfsasset. Iets wat net zo belangrijk is als geld, mensen of systemen.
- Wijs business-eigenaars aan. Laat teams zélf verantwoordelijkheid nemen voor datadefinities en kwaliteit.
- Gebruik de Data Diamant van Datagedreven Werken, die is compleet en brengt de menskant in balans met de techniek

Zorg ervoor dat de business in de driver seat komt bij je Datagedreven Werken traject en drop het niet in de schoot van de IT manager. Datagedreven Werken is in een business uitdaging, weliswaar met een flinke IT component, maar niet andersom. De 5 workshops van Datameesterschap, die je leiden naar een 100% kloppend project, vragen dan ook om actieve participatie van business vertegenwoordigers, en natuurlijk ook IT mensen, om de toekomst van data vorm te geven. Zolang IT aan het stuur zit, wordt het nooit een business project en blijft het management toeschouwer.

Don’t 6 - Navelstaren

“We doen dit project eerst zelf – even geen pottenkijkers.”

Klinkt logisch, maar is fataal. Het is een klassieke fout bij Datagedreven Werken. Want vrijwel geen enkele organisatie werkt in isolatie. Je wisselt data uit met leveranciers, ketenpartners, dienstverleners en zelfs met je klant. En dan maakt het nogal uit of jij grip hebt op je data. Maar net zo goed: of zíj dat hebben.

Toch kijken veel organisaties vooral naar zichzelf. Ze richten zich op eigen processen, eigen definities, eigen tooling. Alsof het allemaal binnen de muren van de organisatie opgelost kan worden. Maar dat is niet zo. Zeker niet als je processen of infrastructuur hebt uitbesteed. Dan is jouw grip op data óók afhankelijk van de kwaliteit en samenwerking met externe partijen.

Het is dus heel zinnig om in de dialoog met jouw externe partners de vraag te stellen in hoeverre zij ‘grip op hun data’ hebben! Jij bent er immers van afhankelijk. Hoe betrouwbaar is die data die dagelijks binnenkomt? Hoe te handelen als het een keer misgaat? Hoe om te gaan met slechte kwaliteit van data die je ontvangt?

❌ Waarom dit fout gaat:
• Blind vertrouwen op data van buiten is een mooi streven, maar moet verdiend worden.
• Risico’s worden onderschat of onzichtbaar.
• De zwakste schakel bepaalt het succes van het geheel.

✅ Wat wél werkt:
• Maak afhankelijkheden expliciet. Breng in kaart wie welke data aanlevert, verwerkt of beïnvloedt.
• Wees transparant. Maak afspraken over kwaliteit, veiligheid, beschikbaarheid en continuïteit.
• Betrek externe partijen actief. Niet als toeschouwer, maar als partner. Denk aan gedeelde KPI’s en gezamenlijke verbetertrajecten.

AI versterkt deze noodzaak. Want een model dat is getraind op gebrekkige, versnipperde of niet-gecoördineerde data? Dat wordt nooit betrouwbaar. Zeker niet als de bron buiten je organisatie ligt. Vertrouwen bouw je niet alleen binnen, maar ook buiten je muren.
Datagedreven Werken is geen solo-act. Het is een ketenaanpak. En dus is het geen optie om externe partijen later ‘wel een keer aan te haken’. Het is een strategische noodzaak om ze vanaf het begin te betrekken. Geef ze een vaste plek in het projectoverleg rondom het Datagedreven Werken traject.
De data-keten is zo sterk als de zwakste schakel, en die kun je maar beter goed managen

✅ Stop met navelstaren – en richt je blik ook naar buiten.

Don’t 7 - Skip procesdenken

“We focussen eerst op de data – processen komen later wel.”

Laat ik heel eerlijk zijn: fout! Dat is alsof je een spoornet wil aanleggen, maar de rails vergeet. Of een rivier wil temmen, zonder te weten waar het water stroomt. Data ontstaat, beweegt en verandert in je processen. Wie dat negeert, werkt in de mist.

Toch zie ik het keer op keer: organisaties die aan de slag gaan met Datagedreven Werken zonder één seconde na te denken over hun processen. Ze bouwen dashboards. Ze doen analyses. Ze implementeren tools. En ondertussen heeft niemand zicht op waar de data vandaan komt, wie hem wijzigt, en waar hij naartoe moet.

Daarom staat dit niet als Do, maar als Don’t. Omdat het in de praktijk structureel wordt overgeslagen – en projecten daardoor stilvallen.

❌ Waarom dit fout gaat:
• Zodra data loskomt van processen, verlies je inzicht en daarmee verdampt je ‘grip’
• Verantwoordelijkheden zijn onduidelijk – iedereen kijkt naar elkaar.
• Je mist overzicht – en dus: geen grip, geen regie, geen vertrouwen.

✅ Wat wél werkt:
• Gebruik processen als kapstok. Breng in kaart wie wat doet met welke data.
• Creëer overzicht. Zie hoe data door de organisatie stroomt – en waar het vastloopt.
• Verbind mensen aan die processen. Laat proceseigenaren en data-eigenaren samenwerken. Niet vrijblijvend, maar met mandaat.

En let op: met AI in opkomst wordt dit nóg urgenter. Als je niet weet waar je data vandaan komt, op welk moment hij wijzigt en wie daar verantwoordelijk voor is – dan train je AI op drijfzand. Dan ga je optimaliseren zonder fundament. Datagedreven Werken is geen IT-feestje. Het is een organisatievraagstuk. En daarin zijn processen je ankerpunten. Zonder die ankers blijft je data drijven in mist en aannames.

Geen procesdenken = geen grip
✅ Zet je processen op de kaart. Dáár begint de grip op de data.

Ter afronding

Zo, dit waren de 7 Don’ts van Datagedreven Werken. Althans, zoals ik ze heb gedestilleerd uit mijn (30 jaar) projectervaring. Dat wil dus niet zeggen dat het een ‘heilig’ of volledig lijstje is met tips. Voeg er gerust je eigen lessons learned aan toe.

Waar het om gaat is dat je met deze Don’ts de kans vergroot om bij de opzet van je Datagedreven Werken traject de kans op ‘first time right’ vergroot.

Ik hoop dat je er een aantal herkent en actie op zult nemen.

Deze PDF behandelt een onderdeel van mijn boek Datameesterschap. Dit boek introduceert het streven naar Datagedreven Werken, stelt een aanpak voor (De Data Diamant van Datagedreven Werken), laat zien hoe je het project moet opzetten en.....toont de elementen die je in moet zetten voor een ‘first time right’-opzet.

Ziedaar de 7 Don’ts en zoals je kunt verwachten is er dan ook een reeks van 7 Do’s die aan bod komt.

Datameesterschap is een inspiratiebron, praktijkgids en handboek in één. Claim je eigen exemplaar via de website van Datameesterschap of schrijf je in voor één van de Masterclasses rondom AI en Datameesterschap.

Voor nu, heel veel succes met het aanpakken van de hier behandelde Don’ts, op weg naar een datagedreven toekomst (met of zonder AI).

Dank voor je aandacht, groet Jeroen

Jeroen de Groot, Datameester

Auteur van Datameesterschap

Tel. 06 55 81 5252

Bijlage

Over de auteur: Jeroen de Groot is strateeg en auteur van het boek Datameesterschap. Hij helpt organisaties bij de transitie van ‘werken met data’ naar écht datagedreven werken – praktisch, helder en menselijk.

Lijkt het je leuk om eens vrijblijvend met hem van gedachten te wisselen? Boek dan gerust een timeslot via deze link: https://calendly.com/jeroendegroot001/aan-de-slag-met-datameesterschap

PS bekijk onze website https://www.datameesterschap.nl waar je meer informatie vindt en het boek Datameesterschap kunt kopen als je dat wilt.

Je treft ook ons ‘ecosysteem’ aan dat we rondom het boek Datameesterschap hebben opgebouwd. Praktische trainingen, masterclasses, workshops en zelfs Serious Games.

